

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
Sarajevo

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na osnovu člana VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, te članova 35, 37, 54, 57, 58, 59. i 71. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 28, 29. i 30. januara 2000. godine, je donio

DJELIMIČNU ODLUKU

U pogledu Ustava Republike Srpske:

Ustavni sud proglašava slijedeće odredbe, odnosno dijelove odredbi, neustavnim:

- a) riječ “granica” u članu 2. stav 2;
- b) riječi “ili ekstradiran” u članu 6. stav 2;
- c) član 44. stav 2;
- d) član 98. i član 76. stav 2. izmijenjen Amandmanom XXXVIII i
- e) član 138. izmijenjen amandmanima LI i LXV.

Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu slijedećih odredbi:

- a) Amandman LVII tačka 1. koji dopunjava poglavlje Ustava o ljudskim pravima i slobodama;
- b) član 80. stav 1. izmijenjen amandmanima XL i L tačka 2. i
- c) član 90. izmijenjen amandmanima XLI tačka 1. i LXII.

U pogledu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine:

Ustavni sud proglašava slijedeće dijelove odredbi neustavnim:

- a) u članu IV.B.7.a) (I) riječi “šefova diplomatskih misija”;
- b) u članu IV.B.8. riječi “šefove diplomatskih misija”.

Zahtjev podnosioca se odbija u pogledu člana II.A.5.c) izmijenjenog Amandmanom VII.

Odredbe ili dijelovi odredbi Ustava Republike Srpske i Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, za koje je Ustavni sud ocijenio da su u suprotnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine, prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.

Ova odluka će se objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” i “Službenom glasniku Republike Srpske”.

Obrazloženje

I. Postupak pred Ustavnim sudom

1. Gospodin Alija Izetbegović, u to doba predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine, je zahtjevom od 12. februara 1998. godine pokrenuo postupak pred Ustavnim sudom radi ocjenjivanja saglasnosti Ustava Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Ustav RS) i Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav Federacije) sa Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav BiH). Ovaj zahtjev je 30. marta 1998. godine dopunjen podneskom u kojem je podnosilac specificirao odredbe entitetskih ustava koje smatra neustavnim. Podnosilac je zahtijevao od Ustavnog suda da preispita slijedeće odredbe ustava entiteta:

U pogledu Ustava RS

- a) Preambulu u dijelu u kojem navodi pravo srpskog naroda na samoopredjeljenje, poštovanje njihove borbe za slobodu i državnu samostalnost, te volju i odlučnost za povezivanjem njihove države sa drugim državama srpskog naroda;
- b) Član 1. prema kojem je Republika Srpska država srpskog naroda i svih njenih građana;
- c) Član 2. stav 2. koji se odnosi na tzv. granicu između Republike Srpske i Federacije;
- d) Član 4. prema kojem Republika Srpska može da uspostavlja specijalne paralelne odnose sa Saveznom Republikom Jugoslavijom i njenim republikama članicama, kao i član 68. stav 1. tačka 16. prema kojoj Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje saradnju sa srpskim narodom izvan Republike;
- e) Član 6. stav 2. prema kojem građanin Republike Srpske ne može biti ekstradiran;
- f) Član 7. u onom dijelu u kojem se odnosi na službenu upotrebu srpskog jezika i ćiriličnog pisma;
- g) Član 28. stav 4. prema kojem država materijalno pomaže Pravoslavnu crkvu i saraduje sa njom u svim oblastima, a naročito na čuvanju, njegovanju i razvijanju kulturnih, tradicionalnih i drugih duhovnih vrijednosti;
- h) Član 44. stav 2. prema kojem strani državljani i lica bez državljanstva mogu dobiti azil u Republici Srpskoj;
- i) Amandman LVII tačka 1. koji dopunjava poglavlje Ustava o ljudskim pravima i slobodama, i prema kojem se, u slučaju različitosti u odredbama o pravima i slobodama između Ustava RS i odgovarajućih odredbi Ustava BiH, primjenjuju one odredbe koje su za pojedinca povoljnije;
- j) Član 58. stav 1, član 68. tačka 6. i odredbe članova 59. i 60. koji se odnose na različite oblike svojine, nosioce svojinskih prava i na pravni sistem koji uređuje korištenje svojine;
- k) Član 80. izmijenjen Amandmanom XL tačka 1. koji propisuje da predsjednik Republike Srpske obavlja poslove iz oblasti odbrane, bezbjednosti i odnosa sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, te član 106. stav 2. prema kojem predsjednik Republike Srpske postavlja, unapređuje i razrješava oficire vojske, sudije vojnih sudova i vojne tužioce;

- l) Član 80. izmijenjen amandmanima XL i L tačka 2. prema kojem predsjednik Republike Srpske ima nadležnost da postavlja i opoziva šefove predstavništava Republike Srpske u inostranstvu i da predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, kao i član 90. dopunjen amandmanima XLI i LXII, koji Vladi Republike Srpske dodjeljuje pravo da odlučuje o uspostavljanju predstavništava Republike Srpske u inostranstvu;
- m) Član 98. prema kojem Republika Srpska ima Narodnu banku, kao i član 76. stav 2. izmijenjen Amandmanom XXXVIII tačka 1. stav 2. koji dodjeljuje Narodnoj banci nadležnost da predlaže zakone vezane za monetarnu politiku i
- n) Član 138. izmijenjen amandmanima LI i LXV, koji ovlašćuje organe Republike Srpske da donose akte i poduzimaju mjere za zaštitu prava i interesa Republike Srpske protiv akata institucija Bosne i Hercegovine ili Federacije Bosne i Hercegovine.

U pogledu Ustava Federacije

- a) Član I.1.(1), utoliko što govori o Bošnjacima i Hrvatima kao konstitutivnim narodima;
- b) Član I.6.(1), utoliko što propisuje da su bosanski i hrvatski jezik službeni jezici u Federaciji;
- c) Član II.A.5.c) izmijenjen Amandmanom VII, u dijelu koji se odnosi na dvojno državljanstvo;
- d) Član III.1.a) utoliko što propisuje nadležnost Federacije da organizira i vodi odbranu Federacije i
- e) Član IV.B.7.a) i član IV.B.8, utoliko što se predsjedniku Federacije povjerava dužnost imenovanja šefova diplomatskih misija i oficira u armiji.

2. Zahtjev je dostavljen Narodnoj skupštini Republike Srpske i Parlamentu Federacije BiH. Narodna skupština Republike Srpske je 21. maja 1998. godine dostavila svoja gledišta na zahtjev, u pismenom obliku, a Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH je dostavio svoj odgovor 9. oktobra 1998. godine.

3. Prema odluci Ustavnog suda od 5. juna 1998. godine, u Sarajevu je 15. oktobra 1998. godine održana javna rasprava pred Ustavnim sudom, na kojoj su predstavnici i eksperti podnosioca i Predstavničkog doma Federacije iznijeli svoja gledišta na predmet. Javna rasprava je nastavljena u Banjaluci 23. januara 1999. godine. Na javnoj raspravi, ispred podnosioca zahtjeva, prisustvovali su punomoćnik prof. dr. Kasim Trnka i ekspert Džemil Sabrihafizović, ispred Predstavničkog doma Federacije BiH Enver Kreso i ekspert Sead Hodžić, ispred Doma naroda Federacije BiH Mato Zovko i ekspert Ivan Bender, ispred Narodne skupštine RS prof. dr. Radomir Lukić i ekspert prof. dr. Petar Kunić. Tom prilikom, izneseni su argumenti predstavnika i eksperata podnosioca, Predstavničkog doma i Doma naroda Federacije, kao i Narodne skupštine Republike Srpske.

4. Predmet je razmatran na slijedećim sjednicama Suda: 25. i 26. februara 1999. godine, 7. i 8. juna 1999. godine, 13. i 14. augusta 1999. godine, 24. i 25. septembra 1999. godine, te

5. i 6. novembra 1999. godine. Na sjednici Suda održanoj 3. i 4. decembra 1999. godine zaključeno je da se na narednoj sjednici, po osnovu pripremljenog Nacrta odluke, pristupi vijećanju i glasanju u ovom predmetu.

5. Rasprava je nastavljena na sjednici Suda od 28. do 30. januara 2000. godine. U skladu sa članom VI/2.(a) Ustava BiH, prema kojem većina svih članova Suda predstavlja kvorum, i prema članovima 35, 37. i 58. Poslovnika Suda, Ustavni sud je, jednoglasno odlučio da donese djelimičnu odluku u ovom predmetu.

6. U skladu s tim, održano je vijećanje i glasalo se o slijedećim odredbama:

A. U pogledu Ustava RS

- a) Član 2. stav 2. koji se odnosi na tzv. granicu između Republike Srpske i Federacije;
- b) Član 6. stav 2. prema kojem građanin Republike Srpske ne može biti ekstradiran;
- c) Član 44. stav 2. prema kojem strani državljani i lica bez državljanstva mogu dobiti azil u Republici Srpskoj;
- d) Amandman LVII tačka 1. prema kojem se, u slučaju različitosti u odredbama o pravima i slobodama između Ustava RS i odgovarajućih odredbi Ustava BiH, primjenjuju one odredbe koje su povoljnije za pojedinca;
- e) Član 80. izmijenjen amandmanima XL i L, prema kojem predsjednik Republike Srpske ima nadležnost da postavlja i opoziva šefove predstavništava Republike Srpske u inostranstvu i da predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, kao i član 90, dopunjen amandmanima XLI i LXII, koji Vladi Republike Srpske dodjeljuje pravo da odlučuje o uspostavljanju predstavništava Republike Srpske u inostranstvu;
- f) Član 98. prema kojem Republika Srpska ima Narodnu banku, kao i član 76. stav 2. izmijenjen Amandmanom XXXVIII tačka 1. stav 2. koji dodjeljuje Narodnoj banci nadležnost da predlaže zakone vezane za monetarnu politiku i
- g) Član 138. izmijenjen amandmanima LI i LXV, koji ovlašćuje organe Republike Srpske da donose akte i poduzimaju mjere za zaštitu prava i interesa Republike Srpske protiv akata institucija Bosne i Hercegovine ili Federacije Bosne i Hercegovine.

B. U pogledu Ustava Federacije

- a) Član II.A.5.c) izmijenjen Amandmanom VII, u dijelu koji se odnosi na dvojno državljanstvo;
- b) Član IV.B.7.a) (I) i član IV.B.8. utoliko što predsjedniku Federacije povjeravaju dužnost imenovanja šefova diplomatskih misija i oficira u armiji.

7. Na sjednici od 28. do 30. januara 2000. godine, Ustavni sud je također započeo sa vijećanjem o osporenim članovima 58. stav 1, 59, 60. i 68. tačka 6. Ustava RS. Međutim, odluka o ovim članovima nije donesena, te oni nisu uključeni u ovu djelimičnu odluku.

Dopustivost zahtjeva

8. Predstavnici Narodne skupštine RS i Doma naroda Parlamenta Federacije BiH su na javnoj raspravi osporili nadležnost Ustavnog suda, tvrdeći da se zahtjev podnosioca u principu tiče ustavotvornih stvari, a ne stvari koje su podložne sudskoj kontroli. Zahtjev, prema tome, ne bi vodio samo izmjeni i dopuni Ustava, već i reviziji Washingtonskog i Daytonskog sporazuma, ne poštujući pri tom neophodne procedure sklapanja sporazuma i parlamentarne procedure, kao ni volju zakonitih predstavnika konstitutivnih naroda. S obzirom da zahtjev obuhvata veliki broj odredbi i temeljnih principa, on ne bi vodio sudskoj kontroli entitetskih ustava, već direktnoj i temeljnoj promjeni ustava entiteta.

Ustavni sud je ocijenio:

9. Prema članu VI/3.(a) Ustava BiH, svaki član Predsjedništva BiH može pred Ustavnim sudom pokrenuti spor o saglasnosti odredbi ustava ili zakona entiteta sa ovim ustavom. Zahtjev za preispitivanje saglasnosti niza odredbi Ustava RS i Ustava Federacije sa Ustavom BiH je podnio Sudu gosp. Alija Izetbegović, tadašnji predsjedavajući Predsjedništva BiH. Dakle, prema navedenoj odredbi Ustava BiH, zahtjev je dopustiv.

10. Nadalje, što se tiče sudske kontrole, podnosilac traži od Ustavnog suda da proglasi nevažećim niz odredbi ustava RS i Federacije na osnovu toga što nisu u skladu s Ustavom BiH. Stoga se u zahtjevu poziva na nadležnost Ustavnog suda da preispita ustave entiteta, jer je to, prema članu VI/3. (a) alineja 2. "isključiva nadležnost" Ustavnog suda. Istina je da Ustavni sud ne može stvarati nove ustavne norme. Međutim, zadatak Suda u ovom predmetu nije da stvara nove ustavne norme, već da proglasi nevažećim one norme koje nisu u skladu s Ustavom BiH. Nadalje, prema članu XII Ustava BiH, entiteti su obavezni amandmanski izmijeniti svoje ustave radi osiguranja njihove saglasnosti sa ovim ustavom u skladu s članom III/3.(b). U svakom slučaju, sudska kontrola Ustavnog suda ne zavisi od broja odredbi, niti postoji normativna razlika između odredbi i "temeljnih principa" ustava. Prema tome, primjedbe protiv nadležnosti Suda u konkretnom slučaju nisu utemeljene.

11. Stoga iz navedenih ustavnih nadležnosti i obaveza slijedi da je Ustavni sud nadležan da odlučuje u ovom sporu.

Sušтина zahtjeva

A. U pogledu Ustava Republike Srpske

a) Osporena odredba člana **2. stav 2.** Ustava RS glasi:

"Sporazum o promjeni granica između Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine može se iznijeti na potvrdu putem referenduma u Republici."

12. Podnosilac i njegovi predstavnici su izjavili da ova odredba nije u skladu sa članom I/1. Ustava BiH, niti sa Aneksom II. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, koji je obavezujući za Bosnu i Hercegovinu, prema članu III/2.(b) Ustava BiH.

Oni tvrde da Republika Srpska ne može imati granice, budući da nije država. To značenje termina “granica” odgovara terminologiji korištenoj u Općem okvirnom sporazumu.

13. Narodna skupština Republike Srpske i njeni predstavnici su istakli da se termin “granica” koristi i u članu I/4. Ustava BiH, te da član V/5.(a) Ustava BiH govori o “teritoriji” entiteta koja se ne može zamisliti bez granica. Što se tiče Aneksa II Općeg okvirnog sporazuma, Narodna skupština Republike Srpske je tvrdila da Ustavni sud nije kompetentan da ga uzima za osnovu u preispitivanju ove odredbe.

Ustavni sud je ocijenio:

14. Oba termina “border” i “boundary” – koja se koriste u engleskom tekstu člana I/1. i 4. Ustava BiH – su prevedena – bez ikakve razlike – terminom “granica” na bosanskom (“bošnjačkom”)*, srpskom i hrvatskom jeziku.

15. Stoga je neophodno daljnje pojašnjenje termina koji se koriste u Ustavu BiH tumačeći ih, u skladu sa članom 31. Bečke konvencije, u kontekstu cijelog Općeg okvirnog sporazuma, tj. uključujući i anekse. Član III Općeg okvirnog sporazuma govori o “razgraničenjima između dva entiteta” (“the **boundary** demarcation between the two Entities”), dok se u članu X termin “granica” (“border”) koristi u smislu granice između država. Slično tome, Sporazum o međuentitetskoj liniji razgraničenja i relevantnim pitanjima, koji predstavlja Aneks II Općeg okvirnog sporazuma, govori o “liniji razgraničenja između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (‘međuentitetska linija razgraničenja’)...”(“the **boundary** between the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska (the ‘Inter-Entity Boundary Line’)...”).

16. Prema tome, u ovim raznim tekstovima postoji jedna konzistentna terminologija, prema kojoj se terminima “granica” (“border”) i “razgraničenje” (“boundary”) daje različito značenje. U takvim okolnostima se ne može smatrati da je korištenje drugačije terminologije u Ustavu RS u skladu sa Ustavom BiH.

17. Ustavni sud, stoga, smatra da termin “granica” u članu 2. stav 2. Ustava RS nije u skladu sa Ustavom BiH te ga proglašava neustavnim.

b) Osporena odredba **člana 6. stav 2.** Ustava RS glasi:

“Građanin Republike ne može biti lišen državljanstva, prognan ili ekstradiran.”

18. Podnosilac ističe da je Republika Srpska obavezna, prema članovima II/8. i III/3.(b) Ustava BiH, da saraduje sa Međunarodnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju i, stoga, ne može zabraniti ekstradiciju svojih građana.

19. Ekspert podnosioca je na javnoj raspravi od 15. oktobra 1998. godine dodao da osporena odredba krši član III/1.(g) Ustava BiH, jer ekstradicija spada pod provođenje međunarodnog krivičnog prava, koje u pravilu regulišu institucije BiH.

20. Narodna skupština Republike Srpske je istakla da iz statusa državljanstva slijedi da je ekstradicija građana pod jurisdikcijom strane države zabranjena, ali ne isključuje suđenje pred domaćim sudom ako postoji razumna sumnja da je građanin počinio krivično djelo na

---

☒☒ vidi autentičan tekst Općeg okvirnog sporazuma

teritoriji strane države. Prema mišljenju Narodne skupštine, osporena odredba ne bi spriječila saradnju i ispunjenje bez ograničenja obligacije u skladu sa članom II/8. Ustava BiH.

21. Predstavnik Narodne skupštine je na javnoj raspravi dodao da transfer i predaja Međunarodnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju nisu pokriveni terminom ekstradicija, niti ekstradicija potpada pod odgovornosti zajedničkih institucija BiH.

Ustavni sud je ocijenio:

22. Prema članu III/1.(g) Ustava BiH, institucije Bosne i Hercegovine su nadležne za provođenje međunarodnih i međuentitetskih krivičnih propisa. Nema sumnje da je ekstradicija osoba protiv kojih vlasti druge zemlje vode postupak zbog prekršaja ili koje traže spomenute vlasti zbog sprovođenja kazne ili naloga za pritvor, pokrivena terminom "provođenje međunarodnih i međuentitetskih krivičnih propisa". Član 6. Ustava RS, stoga, propisuje materiju koja potpada pod nadležnosti institucija BiH. Zbog toga Ustavni sud proglašava riječi "ili ekstradiran" neustavnim.

23. U tim okolnostima, nije potrebno da Ustavni sud razmatra da li obaveza predaje i izručivanja osoba Međunarodnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju spada pod termin "ekstradicija". U svakom slučaju, s obzirom na jasnu formulaciju člana II/8. Ustava BiH, ne može biti nikakve sumnje da se sve nadležne vlasti u Bosni i Hercegovini, pa i vlasti entiteta, moraju povernuti nalogima izdatim u skladu sa članom 29. Statuta Tribunala.

c) Osporena odredba **člana 44. stav 2.** Ustava RS glasi:

"Strani državljani i lica bez državljanstva mogu dobiti azil u Republici ako su progonjeni zbog učesća u pokretima za socijalno i nacionalno oslobođenje, zbog zalaganja za demokratiju, ljudska prava i osnovne slobode ili za slobodu naučnog i umjetničkog stvaranja."

24. Podnosilac smatra da ova odredba nije u skladu sa članom III/1.(f) Ustava BiH koji određuje da politika i regulacija pitanja imigracije, izbjeglica i azila spadaju pod isključivu nadležnost institucija Bosne i Hercegovine.

25. Narodna skupština RS, u svom pismenom odgovoru, se nije izjasnila o ovom zahtjevu.

Ustavni sud je ocijenio:

26. Prema članu III/1.(f) Ustava BiH, politika i regulisanje azila je jedna od nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine. Budući da prema članu III/3. Ustava BiH, samo one vladine funkcije i ovlaštenja koje nisu izričito pobrojane u članu III/1. ili Ustavom BiH dodijeljene institucijama Bosne i Hercegovine pripadaju entitetima, entiteti očigledno nemaju ovlasti da regulišu politiku azila.

27. Ustavni sud, stoga, mora proglasiti član 44. stav 2. neustavnim.

d) Osporena odredba **Amandmana LVII tačka 1.** na Ustav RS, koja dopunjuje poglavlje o ljudskim pravima i osnovnim slobodama Ustava RS, glasi:

"U slučaju različitosti u odredbama o pravima i slobodama između Ustava Republike Srpske i Ustava Bosne i Hercegovine, primjenjuju se one odredbe koje su za pojedinca povoljnije."

28. Podnosilac smatra da ova odredba nije u skladu sa članom III/3.(b) Ustava BiH, prema kojem se entiteti moraju u potpunosti povinovati ovom ustavu, jer ovaj član znači da nijedna nesaglasna odredba ustava ili zakona entiteta ne može biti na snazi.

29. Na javnoj raspravi, ekspert podnosioca je dodao da bi, kršenjem ove klauzule o supremaciji Ustava BiH, osporena odredba Ustava RS stavila Ustav RS na isti rang sa Ustavom BiH.

30. Narodna skupština RS je porekla, u svom pismenom odgovoru, bilo kakvo kršenje Ustava BiH, jer osporena odredba naprosto uvodi tzv. "pozitivnu diskriminaciju" u korist lica ili građana, jasno navodeći da se, u slučaju različitosti – koje istovremeno ne moraju biti i protivrječnosti – primjenjuje povoljnija odredba pomenutih ustava.

Ustavni sud je ocijenio:

31. Odredbe o pravima i slobodama Ustava RS, koje su povoljnije za pojedinca, ne krše nužno Ustav BiH zbog te "različitosti". Ne može biti nikakve sumnje o supremaciji Ustava BiH, već je pitanje da li se Ustav BiH može tumačiti na takav način da zabranjuje odredbe u ustavima entiteta koje bi bile povoljnije za pojedinca. Različitosti između Ustava BiH i ustava entiteta, u pogledu zaštite osnovnih prava, se mogu pojaviti na dva načina. Prvo, ustav entiteta ili bilo koje njegove administrativne jedinice može predviđati dodatna prava i slobode koje niti Ustav BiH niti Evropska konvencija o ljudskim pravima ili drugi instrumenti Aneksa I Ustava ne sadrže. Drugo, ustav entiteta ili neke njegove administrativne jedinice može predviđati isto pravo, ali – npr. u pogledu ograničenja tog prava – odredba nižeg ustava može biti povoljnija za nosioca tog prava.

32. Općepriznato je u savezним državama da sastavni entiteti uživaju "relativnu ustavnu autonomiju" koja daje njihovim ustavima pravo da propisuju stvari na način koji nije protivrječan tekstu ustava države. U suprotnom, niži ustavi ne bi bili ništa drugo do puko deklarativno ponavljanje. Isti princip "relativne ustavne autonomije" se može vidjeti, kao inherentan princip na kojem počiva cjelokupna struktura Ustava BiH, ako se uzmu u obzir podjela ovlasti i relativna "šutnja" ovog ustava s obzirom na institucije entiteta.

33. Nadalje, član 53. (raniji član 60.) Evropske konvencije o ljudskim pravima sadrži pravilo da zaštita koju garantuje Evropska konvencija o ljudskim pravima predstavlja samo minimalnu zaštitu i da Konvencija ne sprječava države da garantuju pojedincima šira ili povoljnija prava i slobode. Isti princip se mora primijeniti i na tumačenje Ustava BiH, koji i čini Evropsku konvenciju direktno primjenjivom u Bosni i Hercegovini i daje joj prioritet nad svim ostalim zakonima.

34. Iz navedenog slijedi da su entiteti slobodni da osiguravaju širu zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda od one koju zahtijevaju Evropska konvencija i Ustav BiH. Amandman LVII tačka 1. Ustava RS, stoga, nije u suprotnosti sa Ustavom BiH.

e) Osporene odredbe **člana 80. stav 1.** Ustava RS, izmijenjenog amandmanima XL i L tačka 2. i **člana 90.** Ustava RS, izmijenjenog amandmanima XLI tačka 1. i LXII, glase:

član 80. Ustava RS (relevantni dijelovi)

"(...)

2) *Predsjednik Republike ukazom, na prijedlog Vlade, postavlja i opoziva šefove predstavništava Republike Srpske u inostranstvu i predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske*”.

član 90. Ustava RS (relevantni dijelovi)

“Vlada odlučuje o obrazovanju predstavništava Republike u inostranstvu.”

35. Podnosilac smatra da ove odredbe nisu saglasne sa Ustavom BiH. Prema njegovom mišljenju, postavljanje šefova predstavništava RS od strane predsjednika Republike Srpske bi kršilo član III/1.(a) Ustava BiH koji vanjsku politiku čini prerogativom institucija Bosne i Hercegovine. Dalje se poziva na član III/2.(d) prema kojem entiteti mogu sklapati sporazume sa državama i međunarodnim organizacijama samo uz saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, i na član V/3.(a) do (d) prema kojem je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine nadležno za vođenje vanjske politike, za postavljanje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika BiH, za predstavljanje BiH u međunarodnim i evropskim organizacijama i institucijama, i za pregovore i ratifikaciju sporazuma. Kako ustavi entiteta ne mogu ograničavati nadležnosti Predsjedništva BiH koje su predviđene Ustavom BiH, ovlast predsjednika RS da predlaže ambasadore, prema tome, ne bi mogla biti u saglasnosti sa Ustavom BiH.

36. Predstavnik podnosioca je na javnoj raspravi, dalje, istakao da sva predstavništva u inostranstvu moraju biti predstavništva Bosne i Hercegovine. Entiteti, pa ni vlada RS, tako ne bi bili nadležni da uspostavljaју takva predstavništva. Isto vrijedi i za predstavnike. Budući da je Bosna i Hercegovina država, predstavljanje BiH, uključujući entitete, je nadležnost Bosne i Hercegovine. Uz ograničenja predviđena samim Ustavom, sve predstavnike na kraju moraju postaviti institucije BiH. A što se tiče postavljanja ambasadora, kompetencije Predsjedništva BiH bi bile neustavno ograničene ako bi ono moglo postavljati samo one kandidate koje su predložile neke druge institucije.

37. Ekspert Doma naroda Parlamenta Federacije je na javnoj raspravi izjavio da nadležnost postavljanja ambasadora nije isključivo dodijeljena Predsjedništvu, što se može vidjeti iz člana V/3.(b), prema kojem ne više od dvije trećine ambasadora mogu biti odabrani sa teritorija Federacije.

38. Narodna skupština Republike Srpske osporava, u svom pismenom odgovoru, neustavnost osporenih odredbi budući da predstavništva, predviđena tim odredbama, nemaju diplomatski ili konzularni status, već da se radi npr. o ekonomskim, kulturnim i sličnim predstavništvima. Ustav BiH ne brani entitetima da uspostavljaју takva predstavništva.

39. Predstavnik Narodne skupštine Republike Srpske se na javnoj raspravi naročito pozivao na historijsko tumačenje osporene odredbe člana 80. i istakao da je prethodna verzija sadržavala formulaciju “diplomatska i konzularna predstavništva”. Riječi “diplomatska i konzularna” su bile amandmansi izbrisane da bi se ova odredba uskladila sa Ustavom BiH. Budući da entiteti imaju pravo zaključivati sporazume prema članu III/2.(d) Ustava BiH, tako, prema njegovom mišljenju, oni imaju pravo i da uspostavljaју ekonomska, kulturna i druga predstavništva u inostranstvu koja nemaju diplomatski ili konzularni status. Konačno, istakao je da predsjednik RS ima samo pravo da predloži kandidate za postavljenje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika BiH iz RS, tako da su sama postavljenja prepuštena Predsjedništvu BiH.

Ustavni sud je ocijenio:

40. Ustavni sud zaključuje da su vanjska politika i vanjskotrgovinska politika nabrojani u članu III/1.(a) i (b) u suštini prerogativ institucija Bosne i Hercegovine. Međutim, i entitetima su dodijeljene rezidualne ovlasti u tim sferama, kao što se može vidjeti i iz člana III/2.(a) i (d) Ustava BiH, koji se odnosi na uspostavljanje specijalnih paralelnih odnosa sa susjednim državama u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom Bosne i Hercegovine i na zaključivanje sporazuma sa državama i međunarodnim organizacijama uz odobrenje Parlamentarne skupštine BiH. Ovlasti Predsjedništva iz navedenog člana se, dakle, moraju tumačiti u vidu ovih rezidualnih ovlasti entiteta.

41. Iz navedenog slijedi da entiteti imaju pravo da uspostavljaju predstavništva u inostranstvu dok god se to ne upliće u ovlast Bosne i Hercegovine da bude predstavljena kao država. Nadalje, kao što se može vidjeti iz navedenog historijskog tumačenja osporenih odredbi, namjera postavljanja i opoziva šefova takvih predstavništava, u skladu sa tim odredbama, nije da se upliće u ovaj suštinski prerogativ države Bosne i Hercegovine.

42. Stoga, držeći se usvojenog principa tumačenja prema kojem se svi propisi moraju tumačiti u skladu sa Ustavom kad god je to moguće, Ustavni sud zaključuje da se član 80. Ustava RS, u pogledu postavljanja i opoziva šefova predstavništava RS u stranim državama, kao i osporena odredba člana 90. Ustava RS, mogu tumačiti na način saglasan Ustavu BiH.

43. U pogledu prijedloga za postavljanje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika Bosne i Hercegovine iz RS, Ustavni sud zaključuje da je član V/3.(b) Ustava BiH zasnovan na ideji da se ambasadori i drugi međunarodni predstavnici postavljaju dijelom sa teritorije Federacije BiH i dijelom sa teritorije RS. U ovim okolnostima, entitetskim institucijama preostaje rezidualna ovlast predlaganja kao sastavni dio procesa odabira predstavnika. Međutim, takvi prijedlozi se ne smiju smatrati ničim više do prijedlozima i ne mogu ograničavati nadležnost Predsjedništva BiH da postavlja za ambasadore i druge međunarodne predstavnike bilo osobe koje su predložile institucije entiteta, bilo osobe koje ove nisu predložile.

44. Stoga, osporena odredba člana 80. u pogledu kompetencije predsjednika RS da predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike BiH ne narušava nadležnost Predsjedništva BiH da postavlja ove osobe, te je, stoga, u saglasnosti sa Ustavom BiH.

f) Osporene odredbe **člana 98.** Ustava RS i **člana 76. stav 2.** izmijenjenog Amandmanom XXXVIII, glase:

član 98.

“Republika ima Narodnu banku.

Status, organizacija, upravljanje i poslovanje Narodne banke uređuje se zakonom.”

član 76. stav 2.

“Pravo predlaganja zakona, drugih propisa i općih akata iz oblasti monetarnog, deviznog i kreditnog sistema ima i Narodna banka.”

45. Podnosilac tvrdi da osporene odredbe nisu u saglasnosti sa članom VII Ustava BiH. Monetarna politika i vanjskotrgovinska politika su isključiva nadležnost zajedničkih institucija BiH. Centralna banka Bosne i Hercegovine je, dakle, jedina monetarna institucija nadležna za cijelu teritoriju BiH.

46. Narodna skupština Republike Srpske, u svom pismenom odgovoru, ističe da Narodna banka Republike Srpske više ne postoji, te da su podnosioci navodi u pogledu ove institucije zastarjeli.

47. Predstavnik podnosioca je na javnoj raspravi, zatim, istakao da činjenica da Narodna banka više ne postoji pravno ne znači da navedene odredbe Ustava RS ne krše Ustav BiH.

Ustavni sud je ocijenio:

48. Kako osporene odredbe Ustava RS Narodna skupština nije ukinula, one su zaista i dalje na snazi, unatoč činjenici da danas Narodna banka Republike Srpske ne postoji. Stoga Ustavni sud treba razmotriti ustavnost ovih odredbi.

49. Sasvim je jasno iz formulacije člana VII Ustava BiH da je Centralnoj banci Bosne i Hercegovine povjerena isključiva nadležnost za izdavanje novca i za monetarnu politiku u cijeloj Bosni i Hercegovini tako da entitetima, prema članu III/3. Ustava BiH, u tom pogledu nisu preostale nikakve ovlasti. Osporene odredbe člana 98. Ustava RS, međutim, čine propisivanje statusa i poslovanja Narodne banke RS nadležnošću zakonodavstva RS bez dužnog poštovanja ograničenja nametnutih članom VII Ustava BiH.

50. Osporene odredbe člana 98. Ustava RS se, stoga, ne mogu tumačiti na način saglasan Ustavu BiH te se proglašavaju neustavnim.

51. U pogledu prava na predlaganje zakona, drugih propisa i općih akata iz oblasti monetarnog, deviznog i kreditnog sistema na osnovu člana 76. stav 2. Ustava RS, sasvim je jasno iz formulacije člana VII Ustava BiH da je Centralna banka jedini organ za "monetarnu politiku" u cijeloj Bosni i Hercegovini. S obzirom da se u ovom kontekstu mora smatrati da riječ "politika" uključuje zakonske prijedloge u danom domenu, osporena odredba člana 76. stav 2. nije u saglasnosti sa tekstom Ustava BiH.

52. Ustavni sud, stoga, proglašava član 76. stav 2. Ustava RS neustavnim.

g) Osporena odredba **člana 138.** Ustava RS, izmijenjenog amandmanima LI i LXV glasi:

"Kada se aktima institucija Bosne i Hercegovine ili aktima Federacije Bosne i Hercegovine, protivno Ustavu Republike Srpske i Ustavu Bosne i Hercegovine, narušava ravnopravnost Republike Srpske ili se na drugi način ugrožavaju njena prava i zakoniti interesi, a pri tome nije obezbijeđena njihova zaštita, organi Republike, privremeno do odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, a u slučajevima kada mogu nastupiti neotklonjive štetne posljedice, donose akte i preduzimaju mjere radi zaštite prava i interesa Republike."

53. Podnosilac smatra da je osporena odredba, utoliko što omogućava organima RS da "proizvoljno usvajaju akte i poduzimaju mjere", protivna alineji 6. Preambule Ustava BiH, koja se odnosi na suverenitet, teritorijalni integritet i političku nezavisnost Bosne i Hercegovine, te članu I/2. tog ustava, koji garantuje da je Bosna i Hercegovina demokratska država koja funkcioniše na principu vladavine prava.

54. Predstavnik podnosioca je na javnoj raspravi, dalje, istakao da osporena odredba može ugroziti cjelokupni pravni poredak BiH. Kada bi entiteti mogli jednostrano poduzimati mjere protiv odluka institucija BiH, to bi bilo u potpunoj protivrječnosti sa Ustavom BiH. Dozvoljavanje bilo kakvog diskrecionog prava entiteta da sprovede odluke institucija BiH ili, ako smatraju da bi njihovi interesi bili narušeni, da ih ne sprovede, bi vodilo potpunoj blokadi i raspadu ustavnog poretka u BiH.

55. Narodna skupština Republike Srpske, u svom pismenom odgovoru, poriče neustavnost osporene odredbe. Najprije, Preambula Ustava BiH nije uključena u operativni dio Ustava te ne može služiti kao osnova za preispitivanje navedenih amandmana LI i LXV. Nadalje, ti amandmani ne mogu kršiti član I/2. Ustava BiH, jer bi poduzete mjere bile privremenog karaktera i, ako nijedan drugi način zaštite prava i interesa RS ne bi bio moguć, trajale bi samo do donošenja konačne odluke Ustavnog suda BiH.

Ustavni sud je ocijenio:

56. Prema članu VI/3.(a) Ustava BiH, Ustavni sud Bosne i Hercegovine ima “isključivu nadležnost” da odluči o “bilo kojem sporu” koji se javlja između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine. Nadalje, prema članu 75. Poslovnika Ustavnog suda, Sud može, do donošenja konačne odluke, u cjelini ili djelimično, privremeno obustaviti izvršenje odluka, zakona ili pojedinačnih akata, ako bi zbog njihovog izvršavanja mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice.

57. S obzirom da Ustavni sud ima “isključivu nadležnost” da služi kao zaštitni mehanizam u slučaju “bilo kojeg spora” kako je već navedeno, i s obzirom da odredba člana 75. Poslovnika Suda dozvoljava da Ustavni sud odobri preliminarne mjere, ne ostaje nimalo prostora za jednostrane mjere putem institucija RS.

58. Ustavni sud, stoga, proglašava član 138. Ustava RS, izmijenjen amandmanima LI i LXV, neustavnim.

B. U pogledu Ustava Federacije

a) Osporena odredba **člana II.A.5.c)** Ustava Federacije, izmijenjena Amandmanom VII, glasi:

“Sticanje i prestanak državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine propisuje federalni zakon, uz slijedeće uvjete:

(...)

c) Svi državljani Federacije su, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, i državljani Bosne i Hercegovine, a ovisno o uvjetima o državljanstvu utvrđenim Ustavom Bosne i Hercegovine imaju pravo i na državljanstvo druge države.”

59. Zahtjev podnosioca se zasniva na slijedećem tekstu člana II.A.5.c), izmijenjenog Amandmanom VII, Ustava Federacije: “Svi građani Federacije imaju pravo na državljanstvo druge države.” On tvrdi da ova odredba nije u skladu sa članom I/7.(d) Ustava BiH, prema kojem građani Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države pod uvjetom da postoji bilateralni ugovor, koji je odobrila Parlamentarna skupština, između Bosne i Hercegovine i te države, koji uređuje ovo pitanje. Kako Ustav Federacije daje državljanima

pravo i na državljanstvo druge države bez ikakvih ograničenja, podnosilac smatra da osporena odredba krši Ustav BiH.

60. Predstavnik podnosioca je na javnoj raspravi, dalje, istakao da je odobravanje državljanima da posjeduju državljanstva druge države isključiva nadležnost države BiH prema članu I/7.(d) Ustava BiH, dok je ekspert Doma naroda Parlamenta Federacije istakao da je dvojno državljanstvo dozvoljeno prema Ustavu BiH.

Ustavni sud je ocijenio:

61. Podnosilac se u svom zahtjevu poziva na tekst člana II.A.5. od prije donošenja Amandmana VII. Međutim, osporena odredba u formulaciji Amandmana VII ne daje više državljanstvo bez ikakvih ograničenja, već se poziva na pretpostavke za državljanstvo propisane Ustavom Bosne i Hercegovine, te stoga predstavlja puko deklarativno ponavljanje prava već dodijeljenih članom I/7.(a) i (d) Ustava BiH.

62. Stoga se mora smatrati da je osporena odredba u saglasnosti sa Ustavom BiH.

b) Osporene odredbe **člana IV.B.7. a) (I)** i **člana IV.B.8.** Ustava Federacije, u dijelu u kojem govore o imenovanju šefova diplomatskih misija, glase:

član IV.B.7. a) (relevantni dijelovi):

“Osim ako ovim ustavom nije drukčije utvrđeno:

a) Predsjednik Federacije nadležan je za:

(I) imenovanje Vlade, šefova diplomatskih misija, oficira u armiji, sudija federalnih sudova, u skladu sa članovima IV.B.5, IV.B.8 i IV.C.6;

(...)”

član IV.B.8. (relevantni dijelovi)

“Predsjednik Federacije, u saglasnosti sa Potpredsjednikom Federacije, imenuje šefove diplomatskih misija uz konsultaciju sa Premijerom ili kandidatom za Premijera...”

63. Podnosilac tvrdi da nadležnost predsjednika Federacije da imenuje šefove diplomatskih misija i oficire u armiji nije u saglasnosti sa članom V/3.(b) Ustava BiH koji Predsjedništvu BiH daje ovlasti da imenuje ambasadore.

64. Ekspert kojeg je opunomoćio Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je, na javnoj raspravi, istakao da je podnosilac tumačio osporene odredbe i odgovarajuće propise Ustava BiH ne uzimajući u obzir njihov kontekst. On nije porekao nadležnosti prema Ustavu BiH u pogledu imenovanja, već je osporio to da su isključive jer bi takva interpretacija ignorisala nadležnosti entiteta predviđene Ustavom u ovom domenu.

Ustavni sud je ocijenio:

65. U skladu sa članom 58. Poslovnika Suda, Ustavni sud je razmatrao samo one dijelove navedenih odredbi koji se odnose na ovlast predsjednika Federacije da imenuje šefove diplomatskih misija prema članu IV.B.7.a) (I) i članu IV.B.8. Ustava Federacije. Ustavni sud podsjeća na ono što je već bilo konstatovano u stavovima 40. – 44. gore, naročito u stavu 43. Prema članu V/3.(b) Ustava BiH, Predsjedništvo BiH je nadležno za imenovanje ambasadora, bez ograničenja u njegovom pravu odlučivanja. Kako osporene odredbe Ustava Federacije – za razliku od odgovarajućih odredbi Ustava RS – dodjeljuju samu nadležnost imenovanja predsjedniku Federacije, ove odredbe očigledno protivrječe Ustavu BiH.

66. Stoga Ustavni sud proglašava riječi “šefova diplomatskih misija” u članu IV.B.7.a) (I) i riječi “šefove diplomatskih misija” u članu IV.B.8. neustavnim.

67. Ustavni sud je jednoglasno donio odluke u vezi sa članom 2. stav 2, članom 6. stav 2, članom 44. stav 2, članom 80. izmijenjenog amandmanima XL i L, članom 90. dopunjenog amandmanima XLI i LXII, članom 98. i članom 76. stav 2. izmijenjenog Amandmanom XXXVIII, te članom 138. Ustava RS, kao i odluke o članu II.A.5. izmijenjenom Amandmanom VII, članu IV.B.7.a) (I) i članu IV.B.8. Ustava Federacije. Odluka o Amandmanu LVII tačka 1. na Ustav RS je usvojena sa šest glasova *za* i jednim izdvojenim mišljenjem.

68. Odluke o objavljivanju u službenim glasilima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, te o danu kojim neustavne odredbe prestaju da važe, su zasnovane na članovima 59. i 71. Poslovnika Suda.

Ovu odluku Ustavni sud je donio u sastavu: predsjednik Suda prof. dr. Kasim Begić, sudije dr. Hans Danelius, prof. dr. Louis Favoreu, prof. dr. Joseph Marko, mr. Zvonko Miljko, Azra Omeragić i Mirko Zovko.

U pogledu Amandmana LVII tačka 1. na Ustav RS, sudija prof. dr. Kasim Begić je, u skladu sa članom 36. Poslovnika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, izdvojio svoje mišljenje, čiji tekst se prilaže ovoj djelimičnoj odluci kao aneks.

U 5/98
29. i 30. januara 2000. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
prof. dr. Kasim Begić

USTAV REPUBLIKE SRPSKE

Član 2. stav 2.

Odredba Ustava RS koja govori o «granici» između RS i FBiH nije u skladu sa Ustavom BiH (član III Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH govori o «razgraničenjima» između dva entiteta, dok se u članu X termin granica koristi u smislu granica između država).

Član 6. stav 2.

Neustavne su odredbe Ustava RS kojim se propisuje da građanin RS ne može biti ekstradiran jer je to materija koja potpada pod nadležnost institucija BiH.

Član 44. stav 2.

Odredba člana 44. stav 2. Ustava RS je neustavna, jer prema Ustavu BiH (član III/1.(f)) politika i regulisanje azila je u nadležnosti institucija BiH, te prema tome entiteti nemaju ovlasti da regulišu politiku azila.

Član 98. i član 76. stav 2.

Unatoč činjenici da Narodna banka RS više ne postoji, Narodna skupština RS te odredbe Ustava RS nije ukinula i one su zaista i dalje na snazi.

Prema članu VII Ustava BiH Centralnoj banci BiH povjerena je isključiva nadležnost za izdavanje novca i za monetarnu politiku u cijeloj BiH, tako da entitetima prema članu III/3. Ustava u tom pogledu nisu preostale nikakve ovlasti.

Kako osporene odredbe člana 98. Ustava RS čine propisivanje statusa i poslovanja Narodne banke RS nadležnošću zakonodavstva RS bez dužnog poštovanja ograničenja datih u članu VII Ustava BiH, ne mogu se stoga tumačiti na način saglasan Ustavu BiH, te se proglašavaju neustavnim.

Centralna banka, prema članu VII Ustava BiH, je jedini organ za monetarnu politiku u cijeloj BiH što uključuje i zakonske prijedloge u tom smislu. Stoga je

neustavna osporena odredba Ustava RS koja propisuje da i Narodna banka RS ima pravo da predlaže zakone, druge propise i opća akta iz oblasti monetarnog, deviznog i kreditnog sistema.

Član 138. (izmijenjen amandmanima LI i LXV)

Neustavna je odredba člana 138. Ustava RS koja ovlašćuje organe RS da donose akte i preduzimaju mjere za zaštitu prava interesa RS protiv akata institucija BiH ili FBiH, jer prema članu VI/3.(a) Ustava BiH, Ustavni sud BiH ima isključivu nadležnost da služi kao zaštitni mehanizam u slučaju «bilo kojeg spora ove vrste» i s obzirom da je prema Poslovniku Ustavnog suda BiH (član 75.) predviđena mogućnost donošenja privremene mjere.

USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član IV.B.7.a. (I) i član IV.B.8.

Neustvane su odredbe Ustava FBiH prema kojima je predsjednik Federacije nadležan za imenovanje šefova diplomatskih misija, jer je prema članu V/3.(b) Ustava BiH Predsjedništvo BiH je nadležno za imenovanje ambasadora, bez ograničenja u njegovom pravu odlučivanja.

ANEKS

Izdvojeno mišljenje prof. Dr. Kasima Begića na odluku Suda U vezi sa amandmanom LVII tač.1. na Ustav Republike Srpske - Poglavlje o ljudskim pravima i osnovnim slobodama

U odnosu na odluku Suda u vezi sa Amandmanom LVII tač. 1. na Ustav Republike Srpske, kojim se dopunjuje Poglavlje o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, mišljenja sam da postoji niz argumenata koji dovode u pitanje esencijalni argument odluke Suda po kojem se u ovom domenu radi o tzv. “pozitivnoj diskriminaciji” i tzv. “relativnoj ustavnoj autonomiji”. Zapravo, bit spornosti i Amandmana LVII i čitavog Poglavlja o ljudskim pravima, po mom mišljenju, jeste u sasvim drugačijem pristupu Ustava Republike Srpske u odnosu na Ustav BiH, tako da pomenuti amandman, naspram ostalih odredbi, ima deklaratorni karakter i predstavlja samo “ukras” za katalog prava utvrđen davno prije nego što je Ustav BiH stupio na snagu. Argumenti za ovu ocjenu su slijedeći:

(1) U Ustavu Republike Srpske, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda se samo uzgredno spominje, i to u ovom amandmanu, u smislu kako će se određeni ustavni članovi o pravima i slobodama “ostvarivati u skladu sa odgovarajućim odredbama članova 8. do 11. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda”. Argumentacija kako se pominjanjem Ustava BiH i tobože uvođenjem “pozitivne diskriminacije” implicitno i u Ustav Republike Srpske inkorporira status Evropske konvencije za zaštitu prava i sloboda nije ubjedljiv, jer se Evropska konvencija u Ustavu BiH (čl. II tač. 2.) eksplicitno inaugurirana kao temeljna osnova za postizanje međunarodnih standarda za zaštitu prava i sloboda u BiH.

(2) Za razliku od Ustava BiH, u Ustavu Republike Srpske nema jasne odredbe po kojoj se Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda neposredno primjenjuje i ima prioritet nad “svim drugim zakonima”, čime se dovodi u pitanje smisao tzv. ustavne autonomije.

(3) Isto tako, Ustav Republike Srpske ne sadrži ni implicitno niz prava koja su upravo apostrofirana u čl. II Ustava BiH, a posebno odredbe o međunarodnim standardima zaštite prava i sloboda, uključujući i niz konvencija koje su sastavni dio Ustava, kao i pravo na povratak izbjeglih i raseljenih osoba, pa se i tzv. pozitivna diskriminacija neposredno derogira.

(4) Napokon, u ovom domenu treba imati u vidu i tzv. izbalansiranost između Ustava Republike Srpske i Ustava Federacije BiH, u odnosu na Ustav BiH. Naime, Ustav Federacije

BiH je na slijedu pristupa katalogu i instrumentima zaštite prava i sloboda Ustava BiH, uključujući i međunarodne standarde i međunarodne mehanizme zaštite (Komisija za ljudska prava ili drugo sudsko tijelo u kojem su i međunarodni članovi, ombudsmani, kao i pristup “međunarodnim posmatračkim tijelima koja se uspostave bilo kojim međunarodnim sporazumom...”), dok Ustav Republike Srpske takva rješenja uopće nema.

Sarajevo, 10. marta 2000.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Prof. dr. Kasim Begić